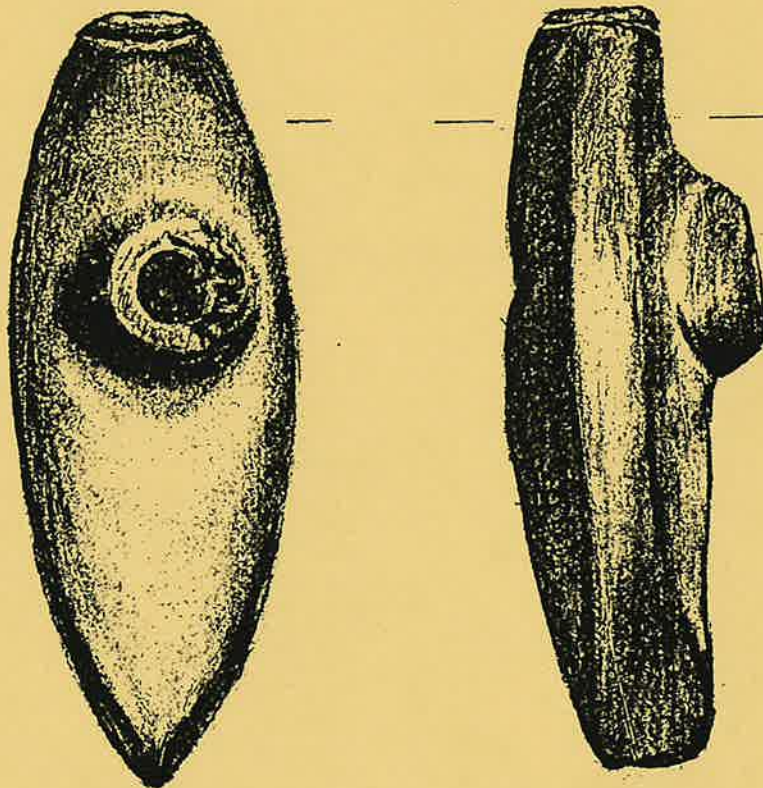

TORBJÖRNTORP 1, GÅNGGRIFT

ARKEOLOGISK DELUNDERSÖKNING 1986

Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund".

CURRY HEIMANN & KARL-GÖRAN SJÖGREN

Asa -87

INNEHÅLL

INLEDNING.....	1
MÅLSÄTTNING OCH UPPLÄGGNING.....	1
GEOLOGI OCH TOPOGRAFI.....	1
ÄLDRE UPPTECKNINGAR.....	2
FORNLÄMNINGSMILJÖ	2
UTSEENDE FÖRE UNDERSÖKNINGEN	2
GRÄVNINGSIAKTTAGELSER.....	4
FYNDBESKRIVNING.....	7
KOMMENTARER.....	8
LITTERATUR.....	9
TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER	10
BILAGA: FYNDTABELL	

Omslagsbilden föreställer den vid Torbjörntorp 1 funna miniatyrbåtyxan av typ E 2 (Fnr 30). Teckning av Åsa Algotsson 1987.

INLEDNING

Projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund" bedrivs sedan 1985 av inst. för arkeologi i Göteborg och Skaraborgs Länsmuseum med ekonomiskt stöd från Humanistis - Samhällsvetenskapliga forskningsrådet samt Grevillifonden. Målsättningarna finns redovisade i två projektbeskrivningar (Heimann & Sjögren 1985 och 1986b).

1985 utfördes delundersökningar av 5 gånggrifter, för vilka en preliminär rapport föreligger (Heimann & Sjögren 1986a).

1986 fortsattes fältarbetet. I aug-okt detta år delundersöktes ytterligare två gånggrifter, Torbjörntorp 1 och Valstad 8. Denna rapport behandlar den ena av dessa. Dessutom gjordes kompletterande grävningar vid en av de 1985 undersökta gravarna, Gökhem 31, och prov - undersökningar av två boplatssområden i anslutning till gånggrifterna Gökhem 31 och Gökhem 71 utfördes. Undersökningarna i Gökhem gjordes i form av fältkurser vid arkeologiska institutionen.

MÅLSÄTTNING OCH UPPLÄGGNING

För projektets övergripande målsättning hänvisas till projektprogrammen (Heimann & Sjögren 1985, 1986b). Valet föll på den aktuella graven därför att den ingår i en centralt belägen megalitgravsgrupp, som innehåller den tidigare undersökta Rössbergagraven, samt därför att den tycktes ha ett välbevarat parti framför gångmyningen.

Grävningen kan delas upp i två delar. Ett schakt genom högen ner till underliggande markyta grävdes för att studera dess uppbyggnad samt för att få jordprover för pollen, makrofossil och landmolluskanalys. Dessutom har vi velat se om gånggrifter lagts på boplatssytor eller på åkermark, om odlingsspår kunde iakttas, samt om daterande material kunde finnas.

Schaktet framför gångmyningen grävdes för att undersöka mynningsdepositionen. Här var vi intresserade av att få fram främst keramik- och benmaterial. Keramiken kan dels användas som dateringsunderlag, dels som underlag för jämförande stil- och råmaterialstudier mellan olika gravar och gravgrupper. Benmaterialet är av intresse dels ur näringsfångssynpunkt, dels som tecken på ceremoniella aktiviteter.

Dessutom grävdes tre provgropar i gravens omedelbara närhet för att se om ev. boplatsspår kunde påträffas.

GEOLOGI OCH TOPOGRAFI

Gånggriften ligger i NÖ delen av den kalkstensplatå som omger Mösseberg. Ca 600 m åt Ö övergår platån i en sluttning ner mot Åslesänkan.

Graven ligger i plan mark, på alla sidor omgiven av åker. Åt Ö sluttar marken svagt från och med graven, och den kan därför sägas ligga på V kanten av en svagt markerad platå. Jorden i området är mycket grund, ca 0,2-0,3 m. Berggrunden består av röd kalksten, genomdragen av talrika mindre sprickor. Berget går dock ej i dagen. Vid grävningstillfället, som hade föregåtts av en tids torka, kunde sprickorna ses som crop marks.

ÄLDRE UPPTECKNINGAR

Området besöktes av Hilffeling 1788, som noterade: "När man kommer förby Rösborga ses til wänster innan för stengiärdet äfven åtskillige grafvar af samma forme som Gigerommen, äfven sådan man komit genom ledet til och på Thorbjörntorps marck..." (VFT 1942:73).

Graven beskrevs därefter av Alander (1860:9), som följer:

"- Å hemmanet Tomten Baltorps egor ligger en 5:e grift, ungefär midt emellan de bägge sistnämnda, men något sydligare: den synes varit 24 a 26 fot lång och 9 fot bred. Qvar: 7 eller 8 sidohaller, blott litet uppstickande ur den buskbeväxte kullen, samt ännu en (vesterut), någorlunda bibehållen, under den enda takhäll, som nu finnes. En 10 fot lång sidohall synes af gången, som gått temligen långt ut. Allt är af röd kalksten."

Även Sahlström har beskrivit gånggriften (1915 nr 146 och 1932 nr 1). Hans beskrivningar ansluter sig till Alanders, med tillägget att kammaren var 7,5x2,7 m stor.

Även Raä's beskrivningar från 1960 resp. 1984 ger samma bild, dvs ingen påverkan på graven kan beläggas i sen tid.

FORNLÄMNINGSMILJÖ

Fornlämningen ligger i en tät grupp av megalitgravar, som ligger i en nord-sydlig rad på några hundra meters avstånd från kalkstensplatåns kant (fig 1). Gruppen omfattar totalt 7 gånggrifter och 2 hällkistor. Till gruppen hör tre tidigare undersökta gravar: gånggriften och hällkistan vid Rössberga (Valtorp 2:1 och 2:2), som undersöktes 1962 (Cullberg 1963) samt gånggriften vid L Backabo (Torbjörntorp 12) som delundersöktes 1985 (Heimann & Sjögren 1986a).

På Falbygdens museum och SHM finns även ett större antal lösfynd från olika delar av neolitikum registrerade, främst bestående av yxor, men även en del mindre föremål samt boplatzfynd finns. Deras rumsliga förhållande till megalitgravarna har ännu inte studerats.

UTSEENDE FÖRE UNDERSÖKNINGEN

Gånggriften omgavs av en stensättning, ca 25 m i diameter och 0,8 m hög. Stensättningen var övertorvad med i ytan enstaka 0,2-0,4 m stora stenar. Begränsningen var otydlig i S delen.

Kammaren markerades av en serie uppstickande kalkstenshällar, som avgränsade en något oregelbunden men närmast rektangulär kammare med inre mått ca 9,5x3 m (25 GON). Kammarstenarna var mestadels kullfallna och hade vikt sig utåt, vilket troligen hänger samman med högens ringa höjd. Detta innebär också att kammarens ursprungliga bredd var mindre än 3 m, att döma av S gavelns längd bör den snarare ha varit ca 2,5 m. Dessutom bör sidohällarna ha höjt sig några dm över stensättningens yta. Över kammarens mitt låg ett takblock av kalksten, 2,9x2,4x0,25 m stort. Under detta låg två diabasblock, troligen gångtakblock, varav det ena (nyckelstenen) fallit in i kammaren.

Gången utgick åt Ö (120 GON) och var ca 9 m lång samt något svängd, så att yttre hälften hade riktningen Ö-V. Bredden var i ytan ca 0,5 m, dock hade den ursprungligen varit större, då gångstenarna lutade inåt mot varandra.

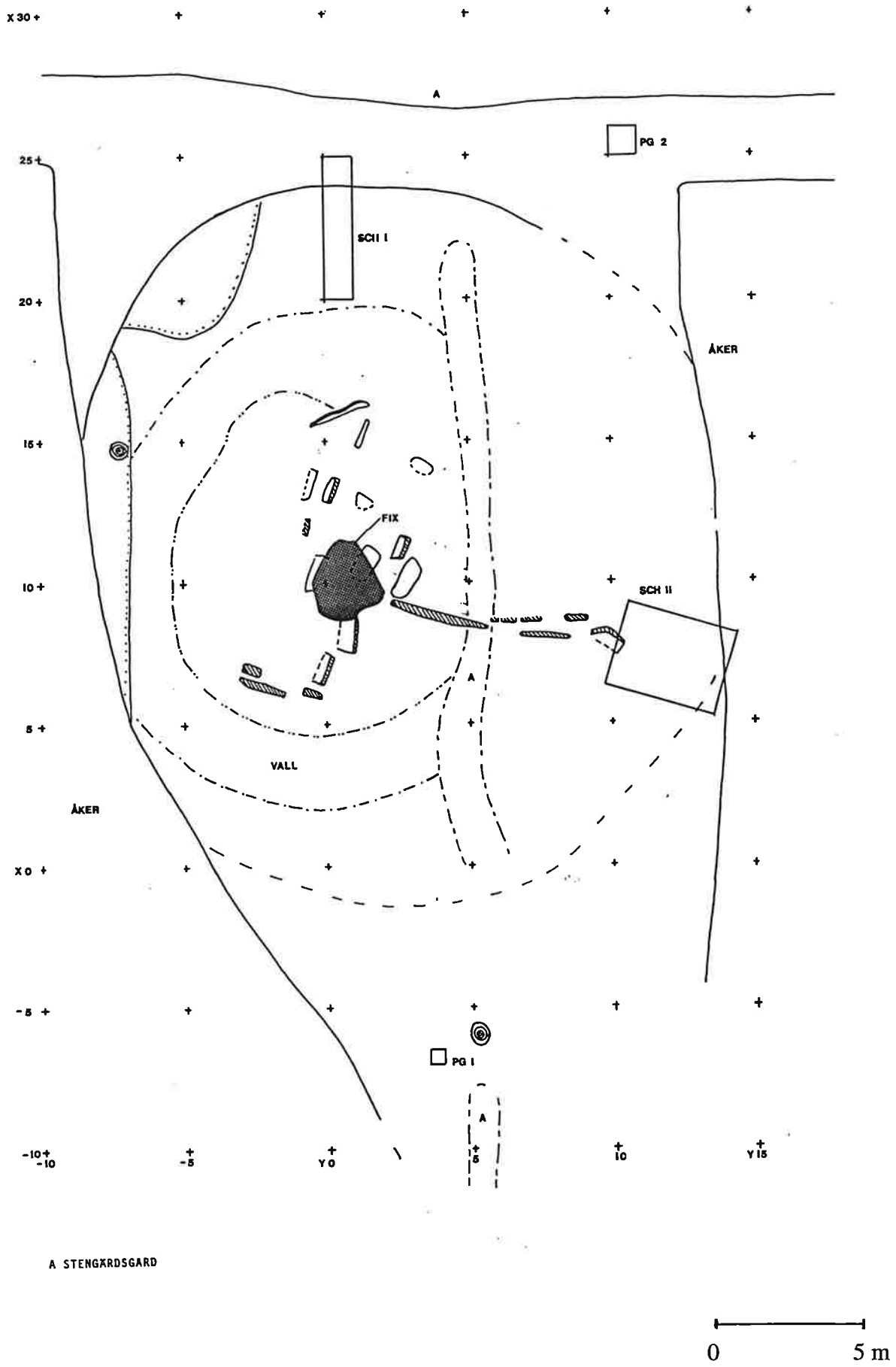

Fig 1. Översiktsplan över Torbjörntorp 1.

Kammaren omgavs av en låg cirkelformig vall med 11-12 m inre diameter. Den var ca 3 m bred och 0,2 m hög. Därigenom bildades närmast kammaren ett nedsänkt parti, ett drag som inte tidigare noterats hos gånggrifter, men som återkommer hos graven Valstad 8.

Stensättningen var något skadad av odling i Ö och V kanterna. En grop kunde ses i NV kanten, ca 5x3 m stor. Även den S delen av stensättningen var smågropig, och begränsningen var här oklar. Kammaren liksom större delen av stensättningen tycktes dock oskadade.

En stengårdsgård gick över fornlämningen i ung. N-S riktning. Den överlagrade den ovannämnda vallen.

Vegetationen bestod av gräs samt div. blommor. En björk och en oxel stod i V resp S kanterna. Graven är en av de gravar som vårdas genom Läns museets och Skogsvårdsstyrelsens försorg.

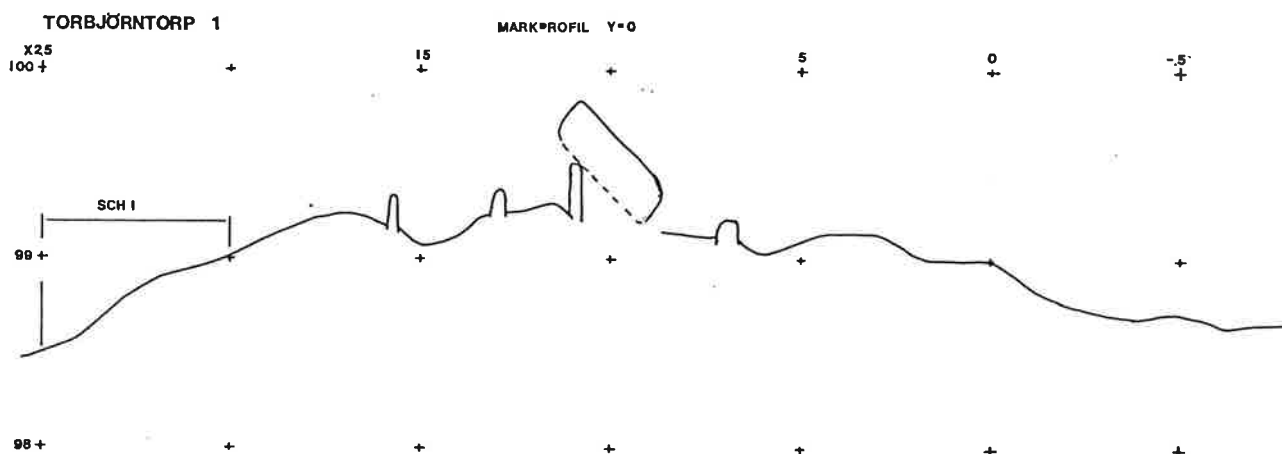

Fig 2. Markprofil.

GRÄVNINGSIAKTTAGELSER

SCH I

Schaktet lades på gravens N sida, i ett område som bedömdes som ostört. En 5x1 m stor yta avtorvades och rensades.

Under grästorven framkom en stenpackning av 0,1 - 0,3 m stora stenar. Packningen hade en ojämn yta, och inget tydde på någon särskild ytbeläggning. Stenmaterialet utgjordes av rundade gråstenar (gnejs, granit, diabas, sandsten) med enstaka inslag av kalksten. Stenpackningen var väl avgränsad mot N.

Då högfyllningen genomgrävdes, framkom i dess övre del en ca 0,2 m stor koncentration av keramik (F 1). Den låg mellan fyllningsstenarna ovanpå en större sten. I högfyllningen bör också den skålgropssten ha legat, som hittades i dumphögen (F 1a).

Fyllningen visade sig bestå av 0,05-0,6 m, vanligen 0,1-0,3 m stora stenar, huvudsakligen rundade gråstenar med enstaka inslag av kalksten. Mellan stenarna var humös sandig mo.

Under högfyllningen fanns ett lager som kan tolkas som en äldre markyta. Det var ca 0,1 m tjockt och bestod av grusig sandig mo, fläckvis med humusinblandning och med enstaka mindre stenar.

I gränsen mellan dessa båda lager gjordes några fynd av flinta och brända ben (F 2 - F 4). Det är osäkert om dessa fynd kommit med högfyllningen eller hör till det underliggande lagret. Inga tecken på kulturlager iaktogs för övrigt, vilket kan tyda på att den förstnämnda möjligheten är den riktiga.

Ytan under graven finrensades för att söka ev. odlingsspår. Inga sådana kunde dock ses.

Jordprover för pollen- och landmolluskanalys upptogs i de olika lagren.

Vid x=4 m grävdes ner genom bottenmaterialet, varvid kalkberget påträffades ca 0,9 m under markytan. Dess nivå var 98,09 m, dvs nästan identiskt med nivån i sch II.

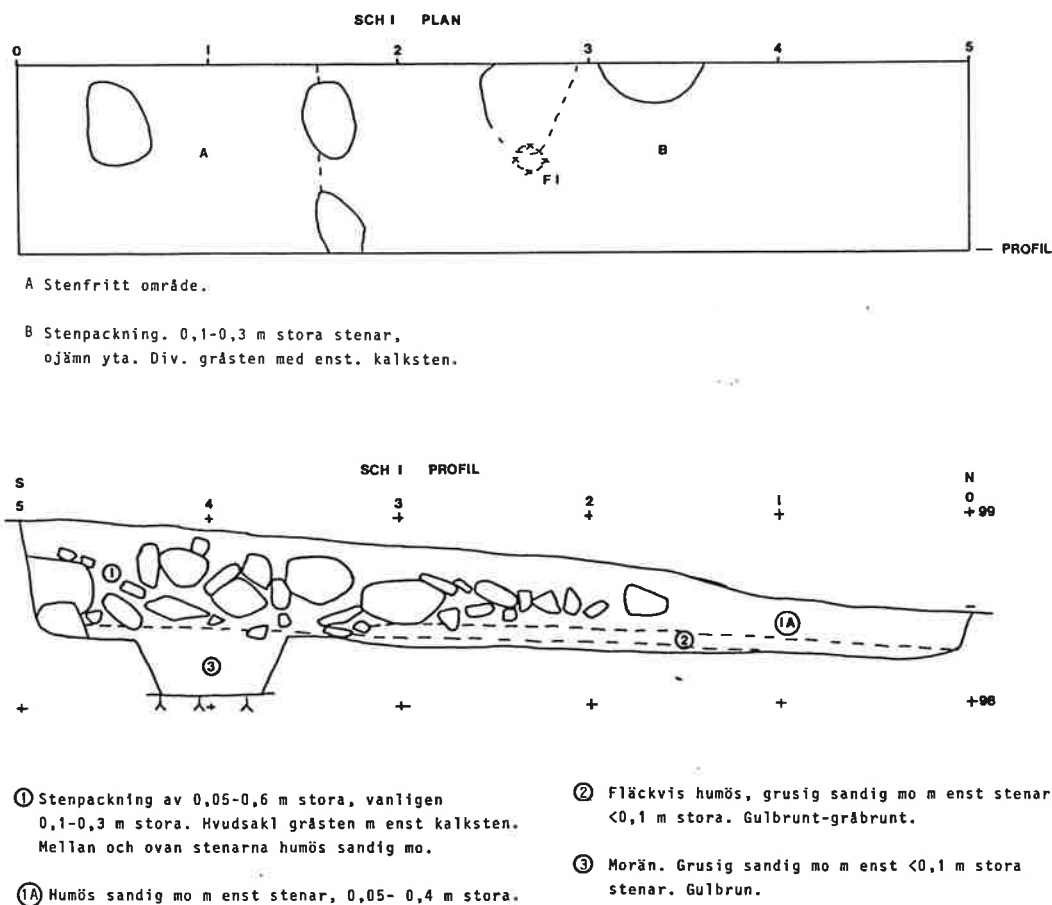

Fig 3. Plan- och profilritning över schakt I.

SCH II

Schaktet upptogs Ö om en uppstickande kalkstenshäll som bedömdes som yttre gånghäll. En 4x3 m stor yta avtorvades och rensades ner till mynningsrösets stenpackning. Denna var oregelbunden i ytan och sträckte sig endast ca 2,5 m ut från gånghällen. Strax S om gånghällen syntes en liggande kalkstenshäll, ca 1x0,9 m stor, troligen en kullfallen fasadhäll. Bland stenarna under denna hittades en krukskärva med linjeorning av TRB-typ (F 5).

Mynningsröset bestod av två olika lager med olika karaktär. Framför gångmynningen samt i N delen av schaktet fanns en packning av mindre kalkhällar samt kalkflis, tämligen tät och vällagd. I denna framkom en del fynd av keramik, främst i undre delen, brända ben samt en depå av flintspån i lagrets överkant (F 11,12,17,18).

Kalkstenspackningen överlagrades i S delen av en gråstenspackning. Denna var oregelbunden och ställvis gles samt endast 0,1-0,2 m tjock. Den var fyndfattig. I dess undre del hittades dock en miniatyrbåtyxa (F 30).

Under mynningsröset följde kalkstensberget. Detta var genomdraget av flera djupa och 0,2-0,4 m breda sprickor. Enstaka fynd av keramik, flinta och br ben gjordes även i sprickorna ner till ca 0,5 m djup under bergets yta. Bland dessa finns två av skärvorna med TRB-dekor, F 21 och F 38.

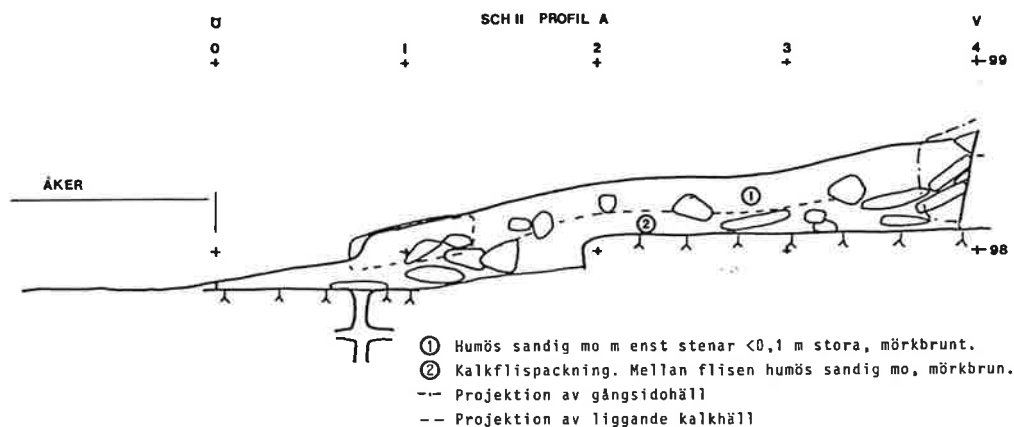

Fig 4. Profilritning schakt II.

PROVGROPAR

Tre provgropar grävdes i impedimentmark på gravens S, NV och NÖ sidor för att söka boplatsspår. Endast ett fynd gjordes dock, ett bergartsavslag (F 44) i pg 3, som låg omedelbart S om graven.

FYNDBESKRIVNING

SCHAKT I

I stenpackningens övre del framkom fynd som tyder på sekundär aktivitet, ev. en sekundärbegravning, även om inga ben framkom. Fynden består dels av keramik (F 1), dels av en skålgropssten (F 1a). Keramiken hittades inom en ca 0,2 m stor yta och tillhör ett, ev. flera, oornerat kärl med situlaform. Dateringen torde vara yngre bronsålder - äldre järnålder. Skålgropsstenen hittades i dumphögen, varför dess ursprungliga läge inte kan bestämmas. Troligtvis hör den dock samman med de sekundära fynden.

I högfyllningens underkant gjordes också enstaka fynd. De består av två flintavslag, ett osäkert bergartsavslag samt tre brända benfragment. Några tecken på kulturlager kunde dock inte ses.

SCHAKT II

Fynden från schakt II kan sammanfattas i följande tabell:

	ANTAL	VIKT
KERAMIK		
ORN	9	70
OORN.	74	125
BÅTYXA	1	165
FLINTA		
AVSLAG	3	3
SPÅN	5	47
ÖVR	2	2
STEN		
AVSLAG	1	1
BR. BEN	15	8

Keramiken är som framgår till större delen oornerad och svårdaterad. Den är också till stor del påverkad av vittring. Tre skärvor har dekor av TRB-typ. Det är dels F 5 och F 38 som är dekorerade med dragna linjer, dels F 21 som har ett triangelornament av konvergerande linjer. Detta ornament är känt från skånska megalitgravar och anses där höra till MN III-IV.

En skärva, F 6, torde härröra från övergången MN/SN. Den är en mynningsskärva med utåtvikt kant, med en form liknande stridsyxekärlens, och har en dekor av grunda intryck, ev. med nagel, som påminner om senneolitisk dekor. F 9 och F 10 liknar denna skärva starkt. Större delen av de odekorerade skärvorna är av samma godstyp som F 6.

Även flintmaterialet är sparsamt och uppgår endast till 10 föremål. Bland dessa finns 5 spån från en spånepå i ruta A3b-A3d (F 11, 12, 17 och 18). Därav är F 12 och F 17 delar av samma spån. Ett av spånen i F 11 har slagits från en tvåpolig, troligen cylindrisk, kärna och kan därigenom dateras till senare delen av MN.

Den båtyxa som hittades i mynningsrösets underkant är av en relativt sällsynt form, nämligen en miniatyryxa. Yxan är av Malmers typ E2. Dock ligger den nära typ C2. Malmers typ E2 är den vanligaste varianten både beträffande miniatyryxor och vanliga yxor. Den är också den typ som har högst andel miniatyryxor. Yxan är 10,3 cm lång och 3,6 cm bred med jämnt svängda sidor och markerade smalsidor.

1962 var 91 bestämbara miniatyryxor kända i Sverige, varav ingen funnen i en megalitgrav (Malmer 1962 tab 31 och 74). Endast två fynd av stridsyxor var över huvud taget kända från megaliter, nämligen från gånggrifterna vid Barsebäck och Eldsberga i Skåne resp Halland. 7 miniatyryxor hade hittats i stridsyxekulturens flatmarksgravar, medan de övriga framkommit som lösfynd. Miniaturformer antas av Malmer höra samman med barnbegravningar.

KOMMENTARER

För det första kunde det konstateras att graven ej lagts på något boplatssområde, och att något sådant inte heller kan påvisas i den omedelbara närheten. Möjligen bör boplatser snarare sökas i slutningen V om gånggriften, där tillgången på vatten bör ha varit bättre genom källsprång.

Inte heller kunde några årderspår ses. Kommande pollen- och landmolluskanalyser får utvisa huruvida detta beror på att graven inte lagts på åkermark eller på att årder inte använts.

För det tredje kunde mynningsrösets anläggande genom både keramiken, spåntekniken samt genom båtyxan dateras till ett betydligt senare stadium än graven själv, troligen till övergången MN/SN. Detta stämmer väl överens med en C14-datering från mynningsröset vid Gökhem 71 till 1860+-95 bc. Om detta är ett generellt mönster, har man vid denna tid således konstruerat om gravarna genom att lägga igen gångmyningarna och därmed skapa runda högar. På så sätt har man i princip byggt om gånggrifterna till hällkistor.

För det fjärde har här, veterligen för första gången, kunnat visas att man under SYK-tid deponerat material vid mynningen på samma sätt som man gjort under TRB-tid, dvs en kontinuitet kan påvisas inom ett mycket speciellt område.

För det femte är det påfallande hur sparsamt företrädd TRB-keramiken är, bl a i jämförelse med den näraliggande Rössbergagraven med drygt 800 skärvor. Endast 3 skärvor med typisk TRB-ornering hittades. Här skulle man kunna föreställa sig att olika grupper haft olika betydelse i samhället, och deras gravar därför varit centrum för olika intensiva ceremonier. Emellertid finns ett källproblem: TRB-skärvorna låg i de mest skyddade lägena i sprickor och under fasadhällen. Då mynningsröset tydligen lagts på först efter ca 4-600 år, finns alltså möjligheten att keramik brutits ner genom vittring.

För det sjätte bör högformen noteras. Kammaren omges av en låg stensättning med mitthög, ett drag som är karakteristiskt för de välbevarade gravarna inom denna grupp. Den skiljer dock ut sig genom att ha ett nedsänkt parti närmast kammaren, något som inte tidigare noterats. Även fasadhällar fanns, dock endast vid mynningen liksom vid Rössberga och Torbjörntorp 12.

LITTERATUR

Alander, Per Gustaf

- 1860 Om "Gånggrifterne" i Vestergötland. Ett bidrag till fornkännenheten om detta landskap. Den allmänna undervisningens gynnare och vännerinbjudes härigenom till afhörande af de offentliga årsexamina vid Skara högre elementarläroverk den 6:te, 7:de och 8:de juni
1860. J. Petterson, Skara.

Cullberg, C

- 1963 Megalitgraven i Rössberga. Stockholm.

Heimann, C & Sjögren, K-G

- 1985 Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund. Ett forskningsprogram. Opubl. ms, Inst för arkeologi, Göteborg.

- 1986a 4 Gånggrifter. Arkeologiska undersökningar på Falbygden 1985. Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund". Opubl. ms, Inst för arkeologi, Göteborg.

- 1986b Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund. Utvidgat forskningsprogram. Opubl. ms, Inst för arkeologi, Göteborg.

Hilfeling, K.G.G.

- 1788 ANMÄRKNINGAR UTI ANTIQVITETEN på en 8 dagars resa i Westergötlands fahlbygd. VFT 1942:70-85.

Malmer, M

- 1962 Jungneolitische Studien. Acta Archaeologica Lundensia, Ser. in 8 nr 2. Lund.

Sahlström, K-E

- 1915a Förteckning över Skaraborgs läns stenåldersgravar. VFT III. Skara.

- 1932 Gudhems härads fornminnen. Skövdeortens hembygds- och fornminnesförenings skriftserie 3. Skövde.

TEKNISKA OCH ADMINISTRATIVA UPPGIFTER

Ek. kartblad	8D 1e:1 Valtorp
Koordinater	X 1370,91 Y 6458,13
Fastighetsnr	Balltorp 4:16, Torbjörntorps sn
Markägare	Tomtens Kalk AB Box 153 521 01 Falköping tel 0515-310 30
Grävningstid	18/8 - 26/8 1986
Personal	Curry Heimann Karl-Göran Sjögren Per Persson Eva Englund Monica Pagoldh
Grävd yta	Schakt I 5 kvm Schakt II 12 kvm Provgropar 3 st
Dokumentation	Översiktsplaner i 1:100, detaljplaner och profiler i 1:20. Foton i färg och sv. Inmätningar i förhållande till fristående koordinatnät. Nivåer i förhållande till gånggriftens högsta punkt (=100).
Förvaring	Fynd, foton, ritningar och övrig dokumentation förvaras på inst. för arkeologi, Göteborg.

U6 TORBERNTORP 1

SCH	LUP	LAGER	NIVÅ	FR NR	KERAMIK			ANM.	FLINTA/STEN	ÖVRIGT/ANM.
					ORNT. ST	ORNT. ST	ORNT. ST			
I	1	STENP.		1	175		FR-KERAMIK, SEK, GRAV?	SKÅL 600S STEN	1	
	1a	2,25:- 0,35						AUSLAG	1	
	2	UNDER STENP.						AUSLAG	1	
	3	UNDER STENP.						AUSLAG?, BERGART	2 38	BR. BEN 2 < 1
II	4	UNDER STENP., SÄLLF.			275			AUSLAG	1 < 1	BR. BEN 1 < 1
	5	A1D UNDER FASADHÄLL		1			LINJER		4 40	
	6	A26 STENP. ROTTEN		1	40	4 13	MYNNINGSBIT. UTÄRKNIT. INTRYCK N NAGEL? (SYK/SU-TYP)			
	7	A2d STENP.				3 6				BR, BEN 1 < 1
	8	A26td STENP.				5 5				
	9	A3a STENP.		1	13		INTRUCK ? (JFR F6)			
	10	A3a KALKSTENP.				15 16	1 MYNNINGSBIT, LIKN. F6			BR, FRISKAL, SMÖL-SKÅL
	11	A3b KALKST. MCAN. 98,82						SPÄN	2 30	1 2-POL, 1 BRÄNT
	12	98,12						SPÄN FR.	1 3	EV. NEDRASAT
13	UNDER WALK-HÄLLAR				2 3					

SÄKT	LÅGERS	NIVÅ	FR NR	KERAMIK		ANM.	FLINTA/STEN		ÖVRIGT / ANM.	
				ORNT ST	ORNT ST		ST	ST		
SCH II	A3C	KALKFLISLÅDER	14	1	18	27			BR, BEN	4 < 1
	A3C		15		2	10	1 BIT H PASSNING TILL F6			
	A3D	KALKST, PÅCKN.	16	1	2	1 < 1	MYNNING H INTRYCK		BR BEN	1 < 1
	A3D	98, 12	17					SPÄNFR.	NÄRA F12, PÅCKN MED DETTA	
	A3C+D	NEDEASTA 15 CM	18		5	6		SPÄNFR.		
	A2d-226	STENP.	19		1	2				
	B2q	: 20-30	20		2	3				
		40-50	21	1	4		KONVERG. LINJER			
		KALKST, PÅCKN.	22							
	B2c	: 10-20	23							
		40-50	24					AVSLAG		
								ÖVR. SL. FLINTA		
B2d	RENSN, AV STENP.	25								
	10-20	26		1	2		SPÄNFR.			

TORBJERNSTAD 1

4

LUP LAGER	NIVA	F NR	KERAMIK		FLINTA/STEN		ÖVRIGT/ANM.	
			ORN. ST	ORN. ST	ART.	ST	ART.	ST
SCA II	A2+C3 / SKEVDA + PÅ BERGHALLEN	413						NETSKAL, HASSEL 41
P6 3		414			AUSLAG, BERGART	1	1	
	SUMMA		9	70			17	

9 70 749 125
74

GOTARC
SERIE D. ARKEOLOGISKA RAPPORTER

Förteckning över rapporter från Institutionen för arkeologi, Göteborgs Universitet.

- No 1. Heimann, Curry & Sjögren, Karl-Göran
1986 *4 gånggrifter. Arkeologiska undersökningar 1985. Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund."*
- No 2. Sjögren, Karl-Göran
1986 *Torbjörntorp 1, Gånggrift. Arkeologisk undersökning 1986. Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund."*
- No 3. 1988 *Valtorp1, Gånggrift. Arkeologisk undersökning 1987-88. Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund."*
- No 4. Cornell Per & Sjödin, Susana (ed.)
1990 *El Pichao 1989. First report from the project Emergence and growth of centres - a case study in the Santa Maria Valley, NW Argentina.*
- No 5. 1991 *El Pichao 1990. Second report from the the project Emergence and growth of centres - a case study in the Santa Maria Valley, NW Argentina.*
- No 6. Persson, Per
1992 *Lillegården. Rapport. Undersökning av neolitisk boplats. Karleby Lillegården, RAÄ Nr 10, Västergötland.*
- No 7. Persson, Per & Westergaard, Bengt
1992 *Karsefors, Halland, Laholms lfs RAÄ nr 74. Arkeologisk undersökning 1992.*
- No 8. Roosveltsson, Thomas
1992 *Rapport, Undersökning av gånggrift, Skärv 82, Västergötland.*
- No 9. Rådemar, A; Sahlin, E; Wahlsröm, K-E & Waltersson, L
1992 *Karleby 188, Boplats. Arkeologisk undersökning 1992.*
- No 10. Sjögren, Karl-Göran
1992a *Rapport, Undersökning av gånggrift, Gökhem 78, Västergötland.*
- No 11. 1992b *Rapport, Undersökning av gånggrift, Torbjörntorp 12, Västergötland.*
- No 12. 1992c *Rapport, Undersökning av neolitisk boplats. Hångsdala Prästbol 20:1, Tidaholms kommun, Västergötland.*
- No 13. Axelsson, Tony
1993 *Rapport, Undersökning av neolitisk boplats. Karleby RAÄ Nr 10 och 185, Västergötland.*
- No 14. Backman, Lars
1993a *Provundersökning av tidigare ej registrerad stenåldersboplats. Finsbo 1:3 (område A), vid RAÄ nr 192 Lyse sn, Bohuslän.*
- No 15. 1993b *Provundersökning av tidigare registrerad stenåldersboplats. Kega 1:1 (område D), RAÄ nr 92 Lyse sn, Bohuslän.*
- No 16. 1993c *Provundersökning av tidigare registrerad stenåldersboplats. Finsbo 1:2 och Finsbo 1:7 (område E), RAÄ nr 105 Lyse sn, Bohuslän.*
- No 17. Backman, Lars
1993d *Provundersökning av tidigare ej registrerad stenåldersboplats. Finsbo 1:60 (område G),*

Lyse sn, Bohuslän.

- No 18. 1993e *Provundersökning av tidigare ej registrerad stenåldersboplats. Finsbo 1:2 (område F), Lyse sn, Bohuslän.*
- No 19. 1993f *Provundersökning av trolig stenåldersboplats. Finsbo 1:3 (område C), Lyse sn, Bohuslän.*
- No 20. 1993g *Provundersökning av tidigare registrerad stenåldersboplats Hamre 2:12 (område B). RAÄ nr 195 Lyse sn, Bohuslän.*
- No 21. Bågenholm, Gösta; Persson, Per & Sjögren, Karl-Göran.
1993 *Gökhem 71, Hovmansgården 1:10. Gånggrift och boplatssområde. Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund."*
- No 22. Englund, Eva & Sjögren, Karl-Göran
1993 *Valstad 8, Gånggrift. Arkeologisk delundersökning 1986-87. Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund."*
- No 23. Sjögren, Karl-Göran
1993 *Rapport. Provundersökning av neolitisk boplats. Raä, Lerums Hage, Väne-Åsaka sn, Västergötland.*
- No 24. Wattman, Lena
1993a *Rapport, Arkeologisk utgrävning av fornlämning RAÄ nr 111:1, Gökhem sn, Västergötland.*
- No 25. 1993b *Rapport, Undersökning av gånggrift, Gökhem 31, Västergötland.*
- No 26. Englund, Eva & Sjögren, Karl-Göran
1994 *Karleby Logården, undersökning av neolitiska boplatser i Västergötland. Rapport från projektet "Gånggrifterna i centrala Västergötland och deras bakgrund."*

